

26 § Kotouttamisohjelma**Khall 3.5.2021 § 63**

Valmistelu / kotouttamisohjelmatyöryhmä, päihde- ja mielenterveyspalveluiden päällikkö Kari Holma (p. 044-730 6694)

Ikaalisten kaupunginhallitus asetti 8.6.2020 §78 työryhmän valmistelemaan seuraavaa kotouttamisohjelmaa. Työryhmään nimettiin seuraavat henkilöt Ikaalisten kaupungin organisaatiosta: päihde- ja mielenterveyspalveluiden päällikkö Kari Holma, sivistysjohtaja Tapio Ala-Rautalahti, varhaiskasvatus- ja henkilöstöpäällikkö Mari Takkinen, kehittämissyhtiön toimitusjohtaja Sakari Varala sekä ulkopuolisena asiantuntijana Katariina Tcheuffa Elykeskuksesta.

Ikaalisten kaupungin kotouttamisohjelma on päivitetty edellisellä valtuustokaudella. Kotouttamisohjelma on lakisäätöohjelma (KotoL 32§), joka tulee laatia joko kuntakohtaisesti tai yhdessä useamman kunnan kanssa. Kotouttamisohjelma hyväksytään kaupunginvaltuustossa ja se tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. Ikaalisissa kotouttamisohjelma on tehty yhteistyössä Hämeenkyrön kanssa ja se on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 27.1.2014 § 6. Ikaalisissa ei tällä hetkellä ole voimassaolevaa kotouttamisohjelmaa.

Uusi kotouttamisohjelma on valmisteltu nimetyssä työryhmässä poikkihallinnollisesti monien eri toimijoiden yhteistyönä. Kotouttamisohjelma antaa nyt ajantasaisen kuvan aiheen tilanteesta Ikaalisissa ja kytkeytyy tiivisti osaksi kaupungin strategiaa. Kotouttamisohjelman painopiste on työperäisen maahanmuuton edistämässä ja paikallisessa yhteistyössä kaikkien toimijoiden kanssa.

Kotouttamisohjelma on liitteenä.

Ehdotus / kaupunginjohtaja Kari Tolonen:

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyisi kotouttamisohjelman.

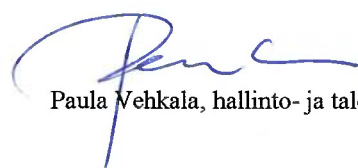
Päätös: Hyväksyttiin.

Kari Holma poistui tämän pykälän käsittelyn jälkeen, klo 17.51.

Täytäntöönpano:

- valtuusto, kotouttamisohjelmatyöryhmä

Kvalt 24.5.2021 § 27

Paula Vehkala, hallinto- ja talousjohtaja, pöytäkirjanpitäjä

Päätös: Hyväksyttiin.

Ville Kartaslammi jätti eriävän mielipiteen.

IKAALISTEN KOTOUTTAMISOHJELMA 2021 - 2024

Työperäinen maahanmuutto elinvoiman ja yhteisöllisyyden turvana

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
1. MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET	4
2. LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT	4
3. AIKUISTEN PALVELUT	5
4. MONIALAINEN YHTEISTYÖ	6
5. YRITYSYHTEISTYÖ	10
LIITE 1: KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ.....	11

JOHDANTO

Kotouttamisohjelman keskeinen tavoite on tukea maahanmuuttajien osallisuutta paikallisyhteisöön yhteistyössä paikallisten yritysten ja toisen asteen koulutuksen järjestäjien kanssa. Kotouttamisohjelma pitää laatia poikkihallinnollisesti ja kytkeä yhteen kaupungin strategiaan. Strategiassaan Ikaalisten kaupunki perustaa toimintansa tasapainoiseen talouteen ja tavoittelee elinvoiman ja hyvinvoinnin kasvua. Kokeilut ja kehittäminen ovat sen keskiössä. Kotouttamisohjelmaa toteutetaan strategian mukaisesti koko kaupungin ekosysteemissä, jossa elinvoiman lisäämiseen ja kotouttamiseen osallistuvat kaupungin kaikki toimijat. Kotouttamisohjelman onnistumiseen vaikuttaa merkittävästi kaikkien toimijoiden sitoutuminen sen toteuttamiseen.

Vuoden 2019 lopussa Ikaalisissa asui ulkomaan 102 kansalaista. Virolaiset ovat edelleen suurin ryhmä, mutta yhteensä alueella ovat edustettuna 26 eri kansalaisuutta niin Euroopasta, Pohjois- ja Etelä-Amerikasta, Aasiasta, Lähi-idästä kuin Afrikastakin.

Maahanmuutto on yksi keino elvyttää väestöltään vanhenevia kuntia, lisätä elinvoimaa ja luoda uusia työpaikkoja. Maahanmuuttajien enemmistö on nuorta, työikäistä väestöä. Rakentamalla kotouttamisen palveluista koko kaupungin ekosysteemi ja huolehtimalla riittävästä ohjauksesta maahanmuutto mahdollistuu, muuttajien viihtyminen taataan ja kaupungin kansainvälistymien ja asema globaalissa kilpailussa turvataan. Kilpailu osaajista on globaalista ja myös Ikaalisten tulee tehdä kaikkensa houkutellessaan alueelleen riittävä määrä kansainvälisiä huippuosaajia, ammattitaitoisia työvoimaa, joka haluaa perustaa elämänsä ja perheensä Ikaalisiin.

Laki kotoutumisen edistämisestä (30.12.2010/1386) tuli voimaan 1.9.2011. Lain mukaan kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Laki ei suoraan määrittele kotoutumisen aktivoinnin tasoa. Syntyvyyden romahdus, väestön ikääntyminen ja väkiluvun tasainen laskeminen sekä työpaikkojen katoaminen edellyttävät toimenpiteitä työperäisen maahanmuuton edistämiseksi. Tällä on merkittävä vaikutus alueellisen elinvoiman edistämiseksi.

Kotouttamisessa hyödynnetään paikallisia ekosysteemejä, tämä tarkoittaa kokonaisvoimavarojen hyödyntämistä kotoutumisen ja työperäisen maahanmuuton edistämisessä. Kaupungin toimijat sitoutuvat tarkastelemaan maahanmuuttoa ja kotoutumisen edistämistä laaja-alaisena ilmiönä ja kytkemään kaupungin vaikutusvallassa olevat tahot ja voimavarat yhteisen tavoitteen edistämiseen. Ekosysteemi tarjoaa laajan potentiaalilin räätelöidä toimijoille täysin henkilökohtainen koko ekosysteemiä palveleva kokonaisuus.

Työperäisen maahanmuuton ja elinvoiman lisäämisen elämäntapa- ja prosessissa on monta toisiinsa kytkeytyvää vaihetta ja siirtymää – ja juuri siirtymät ovat riskialttiita ja niiden tulisi olla ihmisille ja ekosysteemille kannattavia. Erityisesti siirtymävaiheissa tarvitaan hyviä 'tiloja ja tilaisuuksia', joissa ihmiset voivat joustavoittaa ja rikastaa osaamistaan, saada tietoa ja kehittää taitojaan. Tässä tarvitaan palvelujen henkilökohtaistamista ja kohdentamista sekä elinkeinoelämän, kaupungin ja ihmisten ainutkertaiseen tilanteeseen soveltamista. Perinteinen ja kapea näkemys maahanmuutosta tarkastelee ilmiötä lähinnä palveluiden ja passiivisuuden näkökulmasta. Tämä on nyky maailmaan liian kapea malli ja siksi kotouttamiseen ja työperäisen maahanmuuton edistämiseen haetaan laajempaa ekosysteemiä niin elinvoiman ja elinkeinoelämän kuin kotoutujan tueksi.

1. MAAHANMUUTTAJAN KOTOUTUMISTA EDISTÄVÄT TOIMENPITEET

Ohjelmakaudella 2021 - 2024 kotoutumista edistävissä toimenpiteissä keskitytään seuraavien tavoitteiden toteuttamiseen yhdessä Tampereen keskitettyjen palveluiden kanssa.

- kehitetään yhteistyötä alueen yrittäjien kanssa ja parannetaan maahanmuuttajien integraatiota paikallisesta näkökulmasta
- kehitetään S2- kurssia edelleen yhteisöllisyyttä ja ekosysteemiä tukevaan suuntaan
- hyödynnetään Tampereen keskitettyjä palveluita paikallisesti
- kehitetään työperäisestä muutosta strateginen kilpailuetu
- koulutetaan kaupungin henkilöstöä Opi kotoutumisesta –koulutuksen avulla suunnitelmallisesti

2. LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN PALVELUT

Lasten ja nuorten kotouttamisessa ensisijaista on nopea pääsy saman ikäisten toimintoihin ja seuraa sekä kielen opetus. Lasten ja nuorten palveluissa korostuu tiivis yhteistyö lasten vanhempien ja huoltajien sekä muiden lasten kanssa toimivien tahojen kanssa.

Neuvolassa maahanmuuttajaperheisiin sovelletaan normaalia tarkastuksista saatua ohjeistusta huomioiden kulttuurinen tausta. Neuvolassa käytetään tulkkia, jos kumpikaan vanhemmista ei puhu riittävän hyvin kieltä, jota neuvolassa ymmärretään. On taattava, että perhe voi kommunikoida ymmärtämällään kielellä. Tulkkia varattaessa kysytään, onko asiakkaalla toivomusta tulkin sukupuolesta.

Hyödyllisiä linkkejä:

- Monikielinen lastensuojelun infisivusto maahanmuuttajille: <http://www.lastensuojelu.info/fi/>

Varhaiskasvatuksessa eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten yleisiä tavoitteita päivähoitossa ovat lapsen sopeutuminen päivähoitoon, lapsen oman identiteetin tukeminen sekä kouluvalmiuksien saavuttaminen. Toiminnassa on tärkeää myös sekä suomen kielen että lapsen oman äidinkielen säilyttäminen. Vanhempia kannustetaan ja rohkaistaan huolehtimaan lapsen oman äidinkielen kehittämisestä ja oman kulttuurisen perinteen välittämisestä lapselle. Varhaiskasvatuksessa käytetään tarpeen mukaan korvaavia kommunikaatiomuotoja kuten kuvia.

Lapsella on oikeus saada maksutonta esiopetusta vuosi ennen oppivelvollisuuden alkamista. Lapsi aloittaa esiopetuksen sinä vuonna, kun hän täyttää kuusi vuotta. Ilmaista esikoulua käydään viitenä päivänä viikossa, noin 19 tuntia viikossa. Esiopetus suunnitelman laadinnassa kiinnitetään erityisesti huomiota S2-kielen opetussuunnitelmaan.

Perusopetuksen valmistavaa opetusta annetaan enintään vuoden ajan 7-17-vuotiaille maahanmuuttajataustaisille oppilaille, joiden suomen kielen taito ei vielä ole riittävän hyvä perusopetuksen ryhmässä opiskeluun. Aikuisten perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään vapaan sivistystyön toimesta. Maahanmuuttajaoppilaiden opetus ja vastuu heidän kielenoppimisestaan kuuluu jokaiselle opettajalle, ei vain yksittäisille S2-opettajille tai erityisopettajille. Lisätietoa: [Perusopetukseen valmistava opetus](#). Suomi toisena kielenä S2-opetus on perusopetuksen opetussuunnitelmaan sisältyvää opetusta. S2 on tarkoitettu kaikille niille oppilaille, joiden kielitaito ei ole äidinkielen tasoinen kielen kaikilla osa-alueilla. S2-opetusta järjestetään äidinkielen tunneilla eriytettyinä, erillisinä S2-tunteina tai tukiovetuksena.

Maahanmuuttajien äidinkieli on tarkoitettu esikoulua, peruskoulua ja lukiota käyville maahanmuuttajataustaisille lapsille, jotka puhuvat opetuskieltä äidinkielenään tai kotikielenään. Ikaalisissa oman äidinkielen opetusta järjestetään mahdollisuuksien mukaan joko lähi- tai etäopetuksena.

Perusopetuksen jälkeen siirrytään toisen asteen koulutukseen. Ikaalisissa on lukio ja ammatillista koulutusta. Toisen asteen opinnoissa menestyminen edellyttää riittävää kielitaitoa ja oppimisvalmiuksia.

Nuorisopalvelujen kaikki toiminta on avointa myös maahanmuuttajalapsille ja –nuorille. Nuorisotoiminnan tavoitteena laajemmin on edistää maahanmuuttajalasten ja –nuorten kotoutumista sekä lisätä suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä. Ikaalisissa on nuorisovaltuusto, jonka tavoitteena on edustaa nuoria, vaikuttaa heidän vapaa-aikaansa ja tekemismahdollisuuksiinsa sekä tehdä kunnista kaikille nuorille viihtyisemmän ja paremman paikan elää sekä kasvaa rauhassa ja turvallisesti. Etsivän nuorisotyön tavoitteena on nuorten toimeentuloasiakkaiden määrän vähentäminen, nuorten työllisyyden parantaminen sekä koulupudokkaiden määrän vähentäminen. Etsivä nuorisotyö on sekä ennaltaehkäisevää että korjaavaa työtä. Tarkoituksena on toimia henkilökohtaisena oppaana tietään etsivälle nuorelle. TE-toimistossa nuorten kotoutujien ja maahanmuuttajien palvelutarpeet otetaan erityisesti huomioon.

3. AIKUISTEN PALVELUT

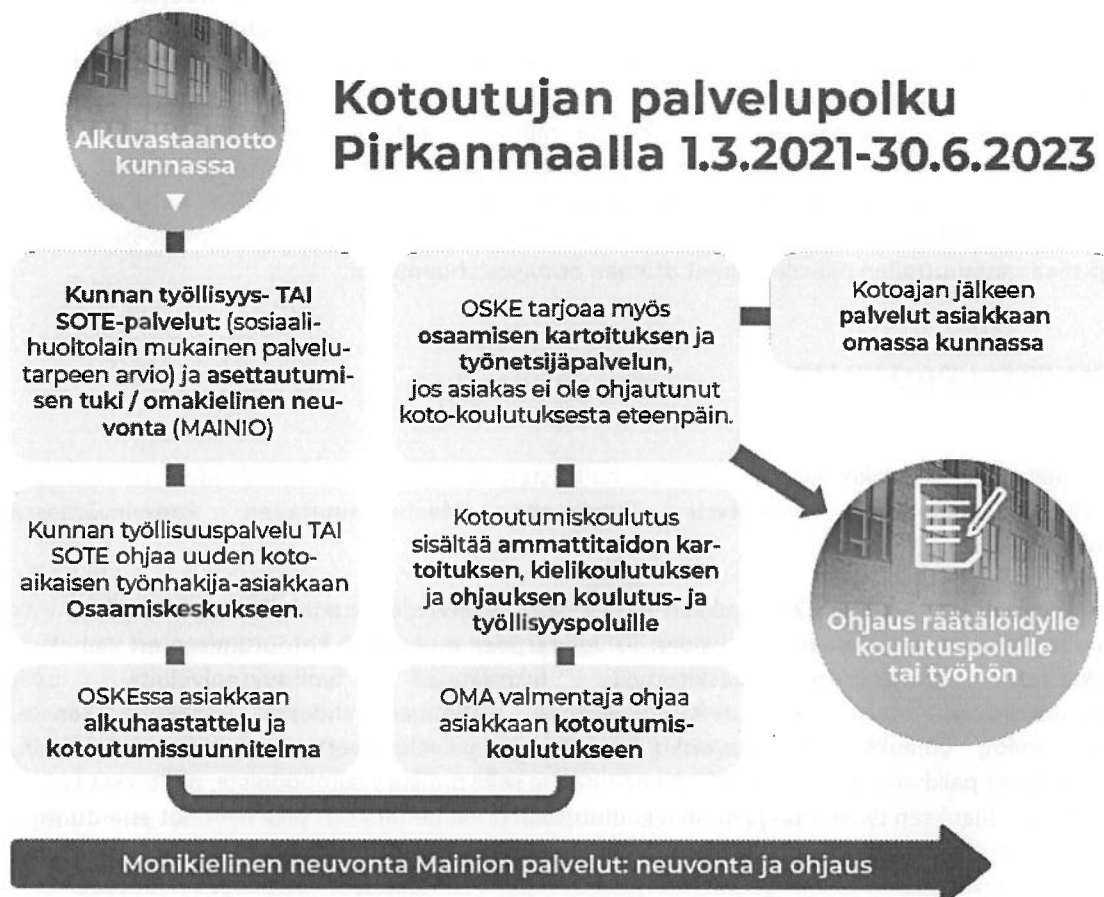
Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilussa kotoutumisaikaisten vieraskielisten asiakkaiden lakisääteiset työllisyyspalvelut järjestetään keskitetysti Tampereen Maahanmuuttajien kansainvälisessä osaamiskeskuksessa 1.3.2021 alkaen.

Lakisääteiset TE-palvelut siirtyvät 1.3.2021 alkaen Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilussa TE-palveluista kuntien vastuulle. Palvelut järjestetään asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti kotoutumisen eri vaiheissa. Kotoutumisaikaisten asiakkaiden keskitettyjä lakisääteisiä työllisyyspalveluita ovat työllistymissuunnitelmien, kuten kotoutumissuunnitelman laatiminen yhdessä asiakkaan kanssa, palvelutarpeen arviot, ohjauksen kotoutumiskoulutuksiin ja palvelutarvetta vastaaviin palveluihin, lakisääteiset päätökset palkkatuesta, omaehtoisista opinnoista sekä muista tukimuodoista, päätökset työ- ja koulutuskokeiluista, ohjauksen työvoima- ja muihin koulutuksiin ja valmennuksiin sekä pyynnöt asiantuntija-arvioista. Kotoutumisaikaisen työnhakija-asiakkaan palveluprosessi hoidetaan kokonaisuutena Osaamiskeskuksessa huomioiden asiakkaan ja työllisyyspalveluiden lakisääteiset vastuut ja velvoitteet.

Osaamiskeskuspalvelut sisältävät: OMA-valmennus, työnetsijä- ja osaamiskartoituspalvelut. Asiakasohjaus kotoutumiskoulutuksiin tapahtuu Osaamiskeskuksen työnhakija-asiakkaan henkilökohtaisen OMA-valmentajan toimesta. Asiakkaille voidaan toteuttaa osaamiskartoitus palvelupolun eri nivelvaiheissa sekä kotoaikana että sen jälkeen, jos koulutuspolkua ei ole vielä löytynyt tai asiakkaalla havaitaan haasteita oppimisessa. OMA-valmentaja on tarvittaessa myös yhteydessä kunnan sosiaali- ja terveystieteisiin, jos asiakkaalla havaitaan monialaisen tuen tarpeita. Lisäksi Mainion monikieliset ohjaus- ja neuvontapalvelut tarjoavat keskitetysti neuvontaa noin 16 eri kielellä kaikille Pirkanmaalla asuville maahanmuuttajille. Osaamiskeskus palvelee asiakkaita lähi- ja etäpalveluna Tampereella osoitteessa Rautatienkatu 10, 5. krs.

Pirkanmaan työllisyyden kuntakokeilun vieraskielisten asiakkaiden muut kotoutumista edistävät palvelut tuotetaan asiakkaan kotikunnassa. Keskitettyjen palveluiden tavoitteena on rakentaa kestävä kotoutumisen polut asiakkaille alueelliset työvoimatarpeet huomioiden ja alueilla olevia maahanmuuttajille suunnattuja koulutuspolkua hyödyntämällä. Osaamiskeskus rakentaa yhteistyön työllisyyden kuntakokeilussa alueiden koulutus- ja sosiaali- ja terveystieteiden sekä muiden julkisten toimijoiden kanssa monialaisessa yhteistyössä.

Maahanmuuttajien osaamiskeskustoimintaa toteuttavat Tampereen kaupungin työllisyys- ja kasvupalvelut ja Tampereen seudun ammattiopisto Tredu. Osaamiskeskuksen kanssa yhteistyössä toimivat myös Monikielinen neuvonta Mainio, Tampereen kaupungin sosiaalipalvelut sekä muut alueelliset koulutuksen järjestäjät. Osaamiskeskustoiminta on Pirkanmaan kuntien rahoituksen lisäksi osittain rahoitettu Työ- ja elinkeinoministeriön ja Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustuksella. Pirkanmaan kunnat ostavat Osaamiskeskuksen ja Monikielisen neuvonnan palvelut Tampereen kaupungilta voimassa olevan palveluhinnaston ja kuntien välisen sopimuksen mukaisesti.

4. MONIALAINEN YHTEISTYÖ

Ikaalisten kaupungilla on paikallistasolla yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä, suunnittelusta ja seurannasta. Ikaalinen vastaa kotouttamishjelman laatimisesta, toimeenpanosta, kehittämisestä sekä ohjelman toteutumisen ja vaikutusten seurannasta. Ohjelma on hyvä kytkeä osaksi Ikaalisten kuntastrategiaa, hyvinvointiohjelmaa ynnä muita keskeisiä kokonaisuuksia.

Kotouttamista tulee kehittää monialaisena yhteistyönä kunnan eri sektorien, paikallisten viranomaisten, oppilaitosten, yritysten ja järjestöjen kanssa. Monialaiseen yhteistyöhön panostaminen palvelee niin Ikaalisiin muuttaneita, jotka saavat oikea-aikaista tietoa oikeassa paikassa kuin eri toimijoita, joiden yhteinen osaaminen karttuu. On olennaista, että eri toimijat löytävät keinoja olla jatkuvassa ja tavoitteellisessa vuoropuhelussa toistensa kanssa tiedon ja resurssien jakamisen tehostamiseksi.

Kotoutumista edistävän lain mukaan Ikaalisten kaupunki voi asettaa yhteistyössä paikallisten työmarkkina-, yrittäjä- ja kansalaisjärjestöjen kanssa paikallistason neuvottelukunnan kotouttamisen suunnittelun ja toimeenpanon kehittämistä sekä etnisten suhteiden edistämistä varten. Neuvottelukunta voi esimerkiksi suunnitella Ikaalisten elinvoimaisuuden ja palveluiden turvaamista sekä yritysten työvoimavajeeseen vastaamista kehittämällä Ikaalisten houkuttavuutta ja vastaanottavuutta työperusteiselle muuttoliikkeelle niin Suomen sisältä kuin tarvittaessa ulkopuoleltakin. Työhön on hyvä osallistaa Ikaalisissa jo asuvia maahan muuttaneita asukkaita, joiden kokemukset palveluiden toimivuudesta ja paikkakunnalle asettumisen sujumisesta voivat olla erittäin hyödyllisiä

TOIMIJIAT

KESKUSHALLINNON TOIMIJIAT
<p>Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maahanmuuttajien kotouttamisesta ja siihen liittyvästä lainsäädännöstä sekä työllistymisen edistämisestä. Työ- ja elinkeinoministeriö hallinnoi työperusteista maahanmuuttoa. Ministeriö ohjaa kotouttamisasiossa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskukset) toimintaa. www.tem.fi/maahanmuuttajien-kotouttaminen</p>
<p>Sisäministeriö vastaa maahanmuuttoa koskevan lainsäädännön valmistelusta, ohjaa ja kehittää maahanmuuttohallintoa sekä tulosohtaa Maahanmuuttovirastoa. www.intermin.fi/maahanmuutto</p>
<p>Oikeusministeriö hoitaa yhdenvertaisuus- ja syrjintäasioita sekä hyvien väestösuhteiden edistämistä. www.oikeusministerio.fi/yhdenvertaisuus</p>
<p>Etnisten suhteiden neuvottelukunta Etno toimii laajapohjaisena neuvoa-antavana elimenä pakolaisuuteen ja siirtolaisuuteen sekä rasismiin ja etnisiin suhteisiin liittyvissä asioissa. Valtakunnallisen Etnon lisäksi Suomessa toimii seitsemän alueellista Etnoa, mukaan lukien Pirkanmaan ja Keski-Suomen Etno. www.oikeusministerio.fi/etno</p>
<p>Yhdenvertaisuusvaltuutetun tehtävänä on edistää etnisten vähemmistöjen ja ulkomaalaisten asemaa, yhdenvertaisuutta ja oikeusturvaa sekä hyviä etnisiä suhteita Suomessa. Yhdenvertaisuusvaltuutettu on myös kansallinen ihmiskaupparaportoiija. www.syrjinta.fi</p>
<p>Maahanmuuttovirasto myöntää ensimmäiset oleskeluluvat, käsittelee turvapaikkahakemukset, ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännättämisestä ja karkottamisesta, vastaa kansalaisuushakemusten käsittelystä ja muukalaispassien myöntämisestä. www.migri.fi</p>
<p>Opetus- ja kulttuuriministeriön toimialaan kuuluvat maahanmuuttajien koulutuksen kehittäminen eri koulutusasteilla sekä kulttuuria, liikuntaa, nuorisotyötä ja uskontoa koskevat asiat. www.minedu.fi/maahanmuuttajien-koulutuksen-kehittaminen</p>
<p>Opetushallitus vastaa muun muassa opetuksen ja koulutuksen kehittämisestä, ulkomaisten tutkintojen tunnustamisesta sekä yleisten kielitutkintojen kehittämisestä, toimeenpanosta ja valvonnasta. www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/maahanmuuttajataustaiset-oppijat</p>
<p>Sosiaali- ja terveysministeriön toimialaan kuuluvat Suomessa asuvien maahanmuuttajien perusturva, hyvinvointia ja terveyttä koskevat asiat. www.stm.fi/maahanmuuttajien-hyvinvointi</p>
<p>Ulkoasiainministeriö vastaa viisumipolitiikasta. Suomen ulkomaan edustustot myöntävät viisumeita ja vastaanottavat kansalaisuusilmoituksia sekä oleskelulupahakemuksia. www.um.fi/viisumi-suomeen</p>

ALUEHALLINNON TOIMIJAT

Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksilla (ELY-keskus) on alueellinen vastuu maahanmuuttoa ja kotouttamista koskevissa asioissa. ELY-keskukset mm. tukevat kuntia kotouttamisohjelmien valmistelussa ja toteutuksessa sekä sopivat kuntien kanssa kansainvälistä suojelua saavien henkilöiden kuntapaikoista. www.ely-keskus.fi/web/ely/maahanmuutto

Aluehallintovirasto (AVI) vastaa toimialaansa kuuluvissa asioissa maahanmuuttajien kotoutumista edistävien palvelujen suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta. AVI ohjaa kuntien toimintaa muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä koulutus- ja muun sivistystoimen toimialoilla. www.avi.fi

PAIKALLISTASON TOIMIJAT

Työllisyyden kuntakokeilussa kuntien vastuulle siirtyvät kaikki vieraskieliset TE-palveluissa olevat ja työttömät työnhakijat sekä kotoutumisajan piirissä olevat asiakkaat. Lakisääteiset palvelut pitävät sisällään mm. alkukartoitukset, palvelutarpeen arviot sekä kotouttamissuunnitelmat. Yhdenvertaisen palvelutuotannon tulisi sisältää myös osaamiskartoitukset, erityisen tuen, koulutukseen ohjauksen, työnhakijapalvelut sekä omakielisen neuvonnan.

Digi- ja väestötietovirastossa (ent. Maistraatti) tehdään henkilökohtaiset muuttoilmoitukset sekä Pohjoismaan kansalaisten oleskelun rekisteröinti. Digi- ja väestötietovirasto rekisteröi asiakkaan kotikunnan sekä myöntää henkilötunnuksen. www.dvv.fi/henkiloasiakkaat

Verotoimistot vastaavat verotusasioiden lisäksi tilapäisesti maassa oleskelevien rekisteröinnistä ja henkilötunnuksen myöntämisestä. www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/yhteystiedot-ja-asiointi/lomakkeet/kuvaus/suomessa-tilapaisesti-oleskelevan-ulkom/

Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista. Poliisi myös panee täytäntöön karkotus- ja käännytyspäätökset. Poliisille tehdään henkilökorttihakemus sekä Suomen kansalaisuuden saaneiden passihakemus. www.poliisi.fi/jarjestys/ulkomaalaisasiat

Kansaneläkelaitos Kelan sivulta www.kela.fi/sosiaaliturvaan-kuuluminen-ulkomailta-suomeen voi lukea lisää siitä, miten Suomen sosiaaliturva ja oikeus etuuksiin määrittyvät.

MUUT TOIMIJAT

Kansalaisjärjestöt järjestävät kotoutumista edistävää toimintaa ja tuottavat erilaisia kotoutumista edistäviä palveluita, kehittävät maahanmuuttajatyötä sekä kouluttavat ja työllistävät maahanmuuttajia. Myös uskonnolliset yhteisöt voivat olla keskeisiä toimijoita kotoutumisen edistämässä. Suomessa toimii monipuolisesti myös maahanmuuttajien omia järjestöjä ja yhdistyksiä.

Maakuntaliitot osallistuvat toiminta-alueellaan maahanmuuttoasioita koskevaan strategiatyöhön. Niiden kautta myös rahoitetaan alueellista kehittämistoimintaa. www.kuntaliitto.fi/osallistuminen-ja-vuorovaikutus/maahanmuutto-ja-monikulttuurisuus

Työnantajilla ja ammattijärjestöillä on merkittävä rooli työelämän monimuotoistumisen ja samalla kotoutumisen edistäjinä.

Korkeakoulut sekä koulutus- ja kehittämisorganisaatiot tekevät tutkimusta ja järjestävät koulutusta sekä maahanmuuttajille että maahanmuuttajia työssään kohtaavalle henkilöstölle.

Hankkeet ja tutkimus tuottavat hyviä käytäntöjä ja monipuolista tietoa kotoutumisen ja kotouttamisen tueksi.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

Laki kotoutumisen edistämisestä kattaa kotoutumista edistävät erityispalvelut, joihin maahan muuttaneet ovat oikeutettuja yhteiskunnan peruspalvelujen lisäksi. www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386

Työ- ja elinkeinoministeriön Kotouttamisen osaamiskeskuksen verkkopalvelu on kotouttavaa työtä tekevän asiantuntijan tärkein sivusto, jonka sisältö on hyvä tuntee. www.kotouttaminen.fi

Maahanmuuttajainfo Mainio neuvoo Tampereella 16 eri kielellä, myös suomeksi. Neuvontaa annetaan etänä paitsi puhelimitse, myös Neuvoo-sovelluksen kautta. www.tampere.fi/maahanmuuttajat

Tervetuloa Suomeen -opas on kotoutumislain mukainen tietopaketti suomalaisesta yhteiskunnasta 13 eri kielellä. www.tem.fi/tervetuloa-suomeen

Infopankki on valtakunnallinen tietopankki suomalaisesta yhteiskunnasta 12 eri kielellä, myös suomeksi. Tämä on erinomainen työväline niin asiakastilanteisiin kuin asiakkaan itsenäisesti hyödynnettäväksi. Kunta voi tilata Infopankin leijukkeen omille nettisivuilleen. www.infopankki.fi

Kurssihakupalvelu Finnish Courses kokoaa yhteen avoimet suomen kielen kurssit Pirkanmaalla, Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa. www.finnishcourses.fi

Kotoutumisentukena.fi on ohjaus- ja neuvontatyötä tekevien työntekijöiden avuksi kehitetty verkkopalvelu, jonne jokainen urheilu- ja harrastusseura, oppilaitos, yhdistys, kunta tai seurakunta voi ilmoittaa kaikenlaisen matalan kynnyksen kotoutumista edistävän toiminnan. Toiminta voi ja saakin olla kaikille avointa perustoimintaa, mutta jossa on huomioitu se, ettei osallistujien välttämättä tarvitse osata suomea. www.kotoutumisentukena.fi

Talent Boost -toimenpideohjelma on poikkihallinnollinen erityisasiantuntijoiden, työntekijöiden, opiskelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuton ohjelma, jonka painopisteinä ovat yritysten kasvun ja kansainvälistymisen sekä TKI-toiminnan kärki- ja kasvualojen kannalta olennaiset osaajat samoin kuin työvoimapulasta kärsivät alat. www.tem.fi/talent-boost

Oma äidinkieli ja monikielisyyt: Opetushallituksen informaatioaineisto havainnollistaa yksilön äidinkielen merkitystä identiteetin ja ajattelun kannalta. www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/oma-kieli-oma-mieli

5. YRITYSYHTEISTYÖ

Yritysyhteistyö Ikaalisissa			
Työllistäminen (yritys)	Työvoiman rekrytointi	Työllistäminen	Yhteistyö kuntaan
Työllisyyspalvelut (kunta)	Työvoiman rekrytointikumppani	Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen	Yhteistyö yritysten kanssa
Koulutuspalvelut (kunta / koulutuksen järjestäjä)		Tarvittava kotoutumisen tuki: varhaiskasvatus, perusopetus, vapaa sivistystyö. Painotuksena kielitaidon osaamisen kehittäminen	Joustava osaamisen lisäämisen koulutus, joustava yhteistyö yrityksen kanssa toiminnan järjestämiseksi
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut (kunta)		Tarvittaessa palvelunohjausta	
Vapaa-ajan palvelut (kunta)		Vapaa-ajan ja kulttuurin palveluiden tavoitettavuus	Yhteistyö paikallisten yritysten kanssa.
Onnistuneen työvoiman rekrytoinnin vetovoiman ja työvoiman pysyvyyden pitovoiman kasvattaminen paikkakunnalla.			

LIITE 1: KÄSITTEIDEN MÄÄRITTELYÄ

Maahanmuuttaja	Yleiskäsite, jota käytetään kuvaamaan kaikkia maahan muuttaneita henkilöitä.
Ulkomaalainen	Suomen oikeuden kannalta henkilö, joka ei ole Suomen kansalainen. Ulkomaalaislaki (301/2004)
Siirtolainen	Henkilö, joka muuttaa pysyvässä tarkoituksessa toiseen maahan hankkiakseen sieltä toimeentulonsa.
Pakolainen	Henkilö, joka on kotimaansa ulkopuolella ja jolla on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa kotimaassaan vainotuksi rodun, uskonnon, kansalaisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta (YK:n pakolaisen oikeusasemaa koskevan yleissopimuksen mukaan). Pakolaisiksi kutsutaan Suomessa yleensä myös henkilöitä, jotka ovat saaneet jäädä maahan suojelun tarpeen vuoksi. Ulkomaalaislain mukaan pakolaisaseman saa kuitenkin vain henkilö, jolle myönnetään turvapaikka.
Turvapaikanhakija	Henkilö, joka pyytää suojaa ja oleskelulupaa vieraasta maasta. Hakijalla on oikeus oleskella vastaanottokeskuksessa hakemuksen käsittelyn ajan. Työnteko-oikeus alkaa 3-6kk hakemuksen jättämisestä riippuen siitä onko suojelua hakevalla voimassa oleva ja aito passi tai muu matkustusasiakirja. Turvapaikanhakija käsite on vanhentunut ja tulisi puhua kansainvälistä suojelua hakevasta henkilöstä.
Kiintiöpakolainen	Henkilö, jolla on YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun myöntämä pakolaisen asema ja jolle on myönnetty maahantulolupa vuosittain valtion tulo- ja menoarvion yhteydessä päätettävän pakolaiskiintiön puitteissa. Suomen vuosittainen kiintiö on 750.
Paluumuuttaja	Ulkosuomalainen, joka on pidemmän tai lyhyemmän ajanjakson asunut Suomen rajojen ulkopuolella ja palaa Suomeen. Suomessa paluumuuttajakäsitettä sovelletaan entisiin ja nykyisiin Suomen kansalaisiin sekä entisen Neuvostoliiton alueelta peräisin oleviin henkilöihin kuten inkerinsuomalaisiin, joilla on suomalainen syntyperä.
Kotouttaminen	Viranomaisten ja muiden tahojen järjestämät toimenpiteet, joilla edistetään ja tuetaan maahanmuuttajien kotoutumista.
Kotoutuminen	<p>Kotoutuminen on lain mukaan maahanmuuttajan ja yhteiskunnan vuorovaikutteista kehitystä, jonka tavoitteena on antaa maahanmuuttajalle yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja samalla kun tuetaan hänen mahdollisuuksiaan oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen</p> <p>Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, jossa maahanmuuttajat osallistuvat ja liittyvät yhteiskunnan taloudelliseen, poliittiseen ja sosiaaliseen elämään. Kotoutumisprosessi on ylisukupolvinen prosessi, jolla tarkoitetaan sitä, että maahanmuuttajan oma kulttuuritausta vaikuttaa myös seuraaviin sukupolviin, vaikka he olisivatkin syntyneet ja kasvaneet uuden kulttuurin keskellä. Perheenjäsenten kotoutuminen on usein myös eriaikaista. Minkälaisista tukea ja ohjausta tarvitaan ja kuinka pitkän ajan, riippuu kotoutujan taustasta (kotimaa ja</p>

	<p>maan tilanne, koulutustausta, elämäkokemukset), iästä, omista tavoitteista ja maahanmuuton syistä.</p> <p>Ihmisen perustarpeisiin kuuluvat kulttuurista riippumatta yhteisöön kuulumisen ja hyväksytyksi tuleminen tarve. Fyysisten perustarpeiden (asuminen, ruoka, vaatteet) tyydyttämisen lisäksi maahanmuuttaja tarvitsee tukea sosiaalisen yhteisön löytämiseen ja siinä hyväksytyksi tulemiseen. Tärkeä elementti kotoutumisprosessissa on oman etnisen identiteetin, kielen ja kulttuurin säilyttäminen ja harjoittaminen.</p>
--	--

Lisää keskeisistä käsitteistä kotouttaminen.fi -sivustolla